

Л. Г. Мушкетик

ЮВІЛЕЙ БІЛОРУСЬКОЇ ФОЛЬКЛОРИСТКИ ВАЛЕНТИНИ НОВАК

Валентина Новак

Валентина Станіславівна Новак є відомим у Білорусі фольклористом, славістом, педагогом, наставником молоді, нині вона очолює кафедру білоруської культури і фольклористики Гомельського державного університету імені Ф. Скорини.

В. Новак народилася 18 червня 1954 року в с. Октябрь Логойського району Мінської області. У 1978 році вона закінчила філологічний факультет Білоруського державного університету за фахом «білоруська і російська мова і література». З 1979 року працює в Університеті.

У 1990 році захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук, а 2002 року – доктора філологічних наук. У 2006 році отримала вчене звання професора за фахом «літературознавство». З 1998 року – керівник студентської науково-дослідної лабораторії з фольклору «Вандронік: філософія жыцця у народнай творчасці Палесся».

Валентина Новак є справжнім польовим дослідником, збирачем різножанрового білоруського фольклору. Разом зі своїми студентами вона здійснила чимало польових експедицій, виїздів на різні терени Білорусі, зокрема Гомельщини, де збрала величезну кількість зразків уснопоетичної творчості, що побачили світ у підготовлених нею збірниках. Це, зокрема, такі: «Хойнікшчыны спеўная душа: Народная духоўная куль-

тура Хойніцкага краю : фальклорна-этнаграфічны зборнік» (2010), «Вясельная традыцыя Гомельшчыны : фальклорна-этнаграфічны зборнік» (2011), «Радзінна-хрэсьбінныя абрады і звычаі беларусаў (на матэрыяле фальклору Гомельскай вобласці)» (2013) тощо. В. Новак є також відповідальним редактором низки подібних видань. Учена розробила концепцію локально-регіональної стратегії польових досліджень фольклору Гомельщини.

До наукових зацікавленнь В. Новак належать питання взаємодії міжетнічних фольклорних традицій, регіонально-локальне вивчення фольклору Гомельщини та інших теренів Білорусі, міфологія білорусів. Вона опублікувала понад 200 наукових праць, серед яких індивідуальні й колективні монографії, фольклорно-етнографічні збірки, навчальні та практичні посібники, статті. Так, це монографії «Каляндарна-абрадавая паэзія Гомельшчыны: Да праблем лакальнага, рэгіянальнага і агульнанацыянальнага ў фальклору» (2001), «Каляндарна-абрадавы фальклор Гомельшчыны : манаграфія : у 2 ч.» (2009), «Абраднасць і паэзія пахавання стралы» (2002), розділ про обрядовий фольклор у колективній монографії «Традыцыя матэрыяльнай і духоўнай культуры Усходняга Палесся: Праблемы вивучэння, захавання і развіцця ў паслячарнобыльскі час» (2003) та ін.

Вагомою є також педагогічна діяльність В. Новак, яка підготувала низку підручників та посібників («Беларуская міфалогія. Хрэстаматыя : вучэбны дапаможнік», 2013 р. тощо), виховала плеяду молодих дослідників, під її керівництвом навчається в аспірантурі й захищається талановита білоруська молодь.

Фольклористка бере активну участь у виконанні наукових проєктів Міністерства освіти Республіки Білорусь, Білоруського республіканського фонду фундаментальних досліджень.

За свою багаторічну творчу діяльність учена удостоєна низки нагород. Так, 1997 року В. Новак було присвоєно звання лауреата Скорининських наукових читань ГДУ імені Ф. Скорини за цикл праць на тему «Фольклорні традиції Гомельського Полісся». У 2003 році дослідницю нагородили Почесною грамотою Гомельського обласного виконавчого комітету за плідну діяльність і неабиякий внесок у розвиток науки, а 2005 року фольклористка отримала медаль Франциска Скорини. Окрім того, їй надали стипендію Президента Республіки Білорусь, а також Премію Ради Спеціального фонду Президента Республіки Білорусь із підтримки талановитої молоді.

В. Новак є великим другом України, вона співпрацює з Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського та іншими науковими закладами, неодноразово виступала в Києві та інших містах на різноманітних конференціях і форумах, тут побували її аспіранти й студенти. У свою чергу українські вчені з Інституту відвідували Гомель, проводили спільні дослідження.

Валентина Станіславівна – прекрасна людина, інтелігентна, чуйна та толерантна. Тож побажаймо їй нових творчих досягнень, сил і наснаги, родинного затишку!